

Voorwoord bij het tweede deel

Het tweede deel van het "Etappenleven te Gent", dat gedurende het vorige jaar ter gelegenheid van Kerstmis voor het eerst verscheen, is tot hiertoe door geheel de burgerlijke pers van Duitsland doodgezwegen. Ze heeft zelfs geweigerd, de aankondigingen te publiceren, die het verschijnen van mijn boek mededeelden. Ook het "Berliner Tageblatt", dat gedurende de oorlog, onder de leiding van Theodor Wolff meer objectief geworden was dan de "Vorwärts", heeft mijn aankondiging niet afgedrukt. Het enige burgerlijke blad, dat de advertentie publiceerde was, o, bittere spotternij... De meest reactionaire "Deutsche Tageszeitung". Zij had mijn aankondiging alleen geplaatst, doordat de redacteur voor het gedeelte der publiciteit te lui geweest was om de tekst eerst door te lezen. Des te geweldiger was 's anderendaags het onweer, dat vanwege de leiding boven het hoofd van de ongelukkige losbarstte. Ook de abonnees, meest allen gewezen officieren waren razend. Mijn aankondiging, die sprak van "misdadigers in Duits officiersuniform" werd in de volgende nummers plechtig tegengesproken en daarbij werden alle lezers der "Deutsche Tageszeitung" aangezet, toch "Het etappenleven te Gent" om 's hemels wil niet te kopen. Dit tegenbericht had natuurlijk een verkeerd resultaat. Nu werd mijn boek door de lezers van het leugenachtig nationalistenblad eerst gekocht.

Maar voor het overige wilde geen enkele burgerlijke krant geloven, dat er gedurende de oorlog misdadigers in Duits

officiersuniform rondgelopen hadden. Alleen de sociaaldemocratische, onafhankelijke en communistische Duitse pers heeft in haar kolommen mijn boek besproken en er warme en welgemeende reclame voor gemaakt. Maar eerst en vooral gaat mijn dank onverdeeld naar de strenge heer procureur. Hij is en blijft het, die voor het "Etappenleven te Gent" de echte chef van de publiciteit was. Zonder zijn medehulp zou het immers onmogelijk geweest zijn, mijn boek, dat door alle burgerlijke bladen doodgezwegen werd, in een tijdruimte van een half jaar op een oplage van over de 50.000 exemplaren over heel Duitsland te verspreiden. De talrijke grote processen, die de procureur mij voor het "Etappenleven te Gent" aangedaan heeft, hebben het zo ver gebracht, dat ook de burgerlijke pers – natuurlijk tegen haar wil – toch notitie moest nemen van mijn boek en het in verslagen van de tribunalen moest bespreken.

Ik heb de vreugdevolle voldoening, dat mijn boek op die manier in heel Duitsland groot opzien gebaard heeft. Het heeft mij de vriendschap verzekerd van vele duizenden gewezen eenvoudige frontsoldaten, het heeft mij de doodsvijandschap op de hals geschoven van de kliek, die heden – wanneer ook slechts achter de coulissen – in Duitsland toch weer de toonaangevers zijn. In het begin probeerden zij het met omkoperij. Ik had honderdduizenden kunnen verdienen, wanneer ik het geld van deze schurken aangenomen en daarvoor mijn mond gehouden had.

Toen ze echter zagen, dat ze mijn stilzwijgen niet konden afkopen, begonnen ze mij met de dood te bedreigen. Men beloofde mij op de liefvalligste wijze voor mij de schoonste lantaarnpaal of de hoogste boom te reserveren, waaraan men mij zou ophangen. Andere, ook vriendelijke mensen, lieten mij weten, dat het Landweerkanaal te Berlijn, waar men het lijk van de heldhaftige gezellin Rosa Luxemburg in geworpen had, nog genoeg water bevatte onder er mijn lijk in te doen zwemmen.

Daar deze "liefdesbrieven" die met honderden naar mijn huis gezonden werden, ook hun doel niet bereikten, begonnen zij hun bedreigingen in werkelijkheid om te zetten. Men heeft mij reeds enige keren aangevallen. Tot nu toe zonder gevolg...

Nu willen zij hun doel bereiken, wanneer ik in de gevangenis zal zijn. Van zohaast de rechters, die zelf tijdens de oorlog plaatscommandant in Vlaanderen waren, mij daar zullen hebben binnengestoken, zullen ze mij, zoals het reeds met enige honderden andere republikeinen en socialisten gegaan is, "op de vlucht" doodschieten. Geen haan zal er naar kraaien, want de beesten, die gedurende de oorlog de weerloze bevolking in België en Frankrijk vermoord hebben, zijn ook nu nog de meesters in Duitsland.

Maar de waarheid zal overwinnen, niettegenstaande alles en allen, en hetgeen in dit tweede deel van het "Etappenleven te Gent" voorkomt, zullen de militaristen zelfs niet met alle laffe sluipmoorden van de wereld kunnen uitwissen.

De schrijver.

Berlijn, 1 september 1921.

